Z á p i s

z pracovní porady krajských úřadů, magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně a Magistrátu hlavního města Prahy, konané ve dnech 28. – 30. května 2018 ve vzdělávacím zařízení IVS v Benešově

Přítomni:
- zástupci krajských úřadů, magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně, Magistrátu hlavního města Prahy, České pošty, s. p. a Hospodářské komory České republiky - dle prezenčních listin
- za Ministerstvo vnitra - JUDr. Václav Henych, Mgr. Petr Šťastný, JUDr. Jana Hálová, Mgr. Jitka Kunešová, JUDr. Jitka Morávková, Mgr. Kateřina Uhrová, Mgr. Ivana Beránková, JUDr. Veronika Samsonová, Mgr. Bc. Eva Nejedlá

Obsah:

I. MATRIKA

		Str.
1.	Vyjádření k připomínkám krajských úřadů k bodům 5, 6, 9, 16, 19, 21, 26, 28, 34, 41, 48, 54, 63, 77 a 78 Zápisu 2017	3
2.	Jméno a příjmení (souhrnný přehled užívání a změny jména a příjmení podle současné právní úpravy, sjednocení postupů matričních úřadů)	28
3.	Oznamovací povinnost matričních úřadů (AISEO, VZP, ČSÚ, ČSSZ, ŘSCP, soudům, jiným matričním úřadům, atd.)	29
4.	Osvojení zletilého (zápis osvojení zletilého, oznamovací povinnost, problematika připojení osvojitelova příjmení k příjmení zletilého osvojence, osvojení zletilého v cizině a osvojení zletilého, který je rodičem)	30
5.	Nahlížení do matričních knih a vydávání matričních dokladů podle ustanovení § 25b zákona o matrikách (podmínky, správní poplatek, sjednocení postupů matričních úřadů)	31
6.	Vydávání matričních dokladů a doslovných výpisů z matričních knih pro účely dědického řízení v cizině	39
7.	Porody mimo zdravotnická zařízení (v návaznosti na bod 33 Zápisu 2015, zejména situace, kdy matka dítěte odmítne po porodu lékařskou prohlídku – šetření, dokazování)	42
8.	Připravované novely právních předpisů na úseku matrik	44
9.	Různé - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) - Předkládání cizozemských matričních dokladů k žádosti o udělení státního občanství České republiky, k uzavření manželství, vstupu do registrovaného partnerství, narození dítěte, atd. - Změna příjmení cizojazyčného	46

III. STÁTNÍ OBČANSTVÍ
- odpovědi na dotazy krajských úřadů

A. Krajský úřad Královéhradeckého kraje (dále jen „KÚKH“)

1. K § 7 odst. 2 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), dále jen „ZSO“

a) Dotaz KÚKH: Jak má postupovat matriční úřad při nabytí českého státního občanství určením otcovství na základě předloženého znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví genetika dle § 7 odst. 2 ZSO?

b) Odpověď Ministerstva vnitra (dále jen „MV“): Originál znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví genetika, bude založen do sbírky listin. Jediným přípustným typem testu otcovství, kterým lze prokázat splnění podmínky prokázání otcovství stanovené v § 7 odst. 2 ZSO, je znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví genetika, provedený znalcem nebo znaleckým ústavem zapsaným v seznamu znalců nebo znaleckých ústavů vedeném Ministerstvem spravedlnosti. Doložení jakéhokoliv jiného typu testu otcovství není z hlediska § 7 odst. 2 ZSO relevantní, pokud jde o otázku nabytí státního občanství České republiky. Pokud nebude předložen znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví genetika, nedojde k nabytí státního občanství určením otcovství dle § 7 odst. 2 ZSO a dítě nelze zavést do AISEO.

c) Dotaz KÚKH v plném znění: Stanovení postupu matričního úřadu při nabytí českého státního občanství po určení otcovství na základě předložené genetické zkoušky dle § 7 odst. 2 zákona č. 186/2014 Sb.

V případě, že bylo určeno otcovství k dítěti, jehož matka není občankou České republiky, státu EU ani nemá trvalý pobyt, ani není bezdomovkyní, nabyde dítě české občanství, pokud rodiče prokázali otcovství matričnímu úřadu genetickou zkouškou formou znaleckého posudku podle zákona o znalcích a tlumočnících.

Jedná se nám o postup matričního úřadu, kterému bude předložen znalecký posudek. Zákon o matrikách nestanoví, aby se předložení posudku o genetické zkoušce zapisovalo do dodatečných záznamů v matriční knize. Má se originál tohoto posudku stát součástí sbírky listin narození, i když sbírku listin tvoří dle § 8 odst. 1 zákona o matrikách listiny, které slouží jako podklad pro matriční zápis, jeho změnu či opravu? Krajský úřad tedy obdrží při oznamovací povinnosti matričním úřadem spolu se zápisem o určení otcovství pouze prostou kopii, která bude založena ve spise nabytí českého občanství?

d) Odůvodnění odpovědi MV: Problematika týkající se nabytí státního občanství České republiky podle § 7 zákona č. 186/2013Sb. byla zčásti řešena již v metodickém pokynu z roku 2017 k provádění zákona č. 186/2013 Sb. bod č. 3,4, str. 6,7 a v zápise z pracovní porady na úseku státního občanství konané 9. a 10. února 2016 body 30 až 33 a bod 35, str. 30 až 35.

V předchozích letech bylo krajským úřadům rovněž sděleno, že originály znaleckých posudků z oboru zdravotnictví, odvětví genetika, o prokázání otcovství

otce státního občana ČR genetickou zkouškou budou zakládány ve sbírce listin. Na tomto pokynu MV setrvává.

Sbírku listin tvoří dle § 8 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o matrikách“), listiny, které slouží jako podklad pro matriční zápis, jeho změnu či opravu. Přesto, že znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví genetika, o prokázání otcovství otce státního občana ČR genetickou zkouškou není takovou listinou, je nezbytné, aby byl jeho originál založen do sbírky listin. Jedná se totiž o právní titul nabytí státního občanství ČR a tento doklad proto bude ve sbírce listin zachován. Krajský úřad si originál posudku případně může vyžádat k nahlédnutí za účelem zjišťování státního občanství a vydání osvědčení o státním občanství ČR. Matriční úřad splní oznamovací povinnost podle § 53 ZSO a při plnění oznamovací povinnosti zašle spolu s oznámením o nabytí státního občanství podle § 7 odst. 2 ZSO krajskému úřadu kopii znaleckého posudku, stejně tak zašle krajský úřad při plnění oznamovací povinnosti MV spolu s oznámením kopii znaleckého posudku. Z uvedeného plyne, že originál znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví genetika, o prokázání otcovství otce státního občana ČR genetickou zkouškou bude založen ve sbírce listin, jedna kopie znaleckého posudku bude zaslána KÚ a jedna kopie uvedeného znaleckého posudku bude zaslána MV.

Krajský úřad by měl do své státoobčanské evidence na základě oznámení matričního úřadu zavést nabytí státního občanství ČR dítětem podle § 7 odst. 2 ZSO (po prokázání otcovství státním občanem ČR genetickou zkouškou formou znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví genetika). Do své evidence však KÚ nabytí státního občanství ČR dítětem dle § 7 odst. 2 ZSO zapíše teprve tehdy, pokud je z oznámení matričního úřadu patrné, že jsou současně splněny všechny podmínky stanovené v § 7 odst. 2 ZSO, tj:

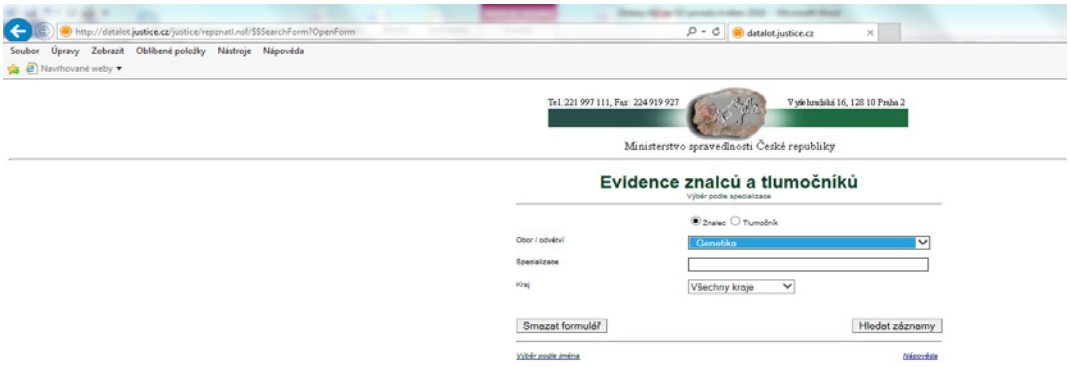
1) jedná se o dítě,
2) matka dítěte není státní občankou České republiky, státu Evropské unie ve smyslu legislativní zkratky zavedené v § 7 odst. 1 ZSO, nemá trvalý pobyt na území České republiky ani není bezdomovkyní,
3) k dítěti bylo učiněno souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství státního občana České republiky a
4) rodiče prokázali otcovství státního občana ČR matričnímu úřadu genetickou zkouškou formou znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví genetika, podle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

Oznámení o nabytí státního občanství České republiky dle § 7 odst. 1 či 2 zákona o státním občanství činí dle § 53 ZSO matriční úřad, který vede knihu narození nebo krajský úřad, který vydal pro dítě (za účelem zápisu dítěte narozeného v cizině, k němuž bylo v cizině rovněž určeno otcovství státního občana ČR) osvědčení o státním občanství České republiky. Krajský úřad o oznámení nabytí českého státního občanství podle § 7 odst. 2 ZSO nevede spis, pouze zapíše nabytí státního občanství do příslušných evidencí a dále dle § 53 ZOSO oznámí nabytí státního občanství ČR dítětem MV. V oznámení adresovaném MV výslovně uvede všechny údaje svědčící o splnění podmínek viz výše ad 1) až 4).

Znalcem je ve smyslu zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, osoba, kterou do této funkce jmenoval pro konkrétní

obor, odvětví a specializaci ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v rozsahu, v němž k tomu byl ministrem spravedlnosti pověřen.

Znaleckou a tlumočnickou činnost mohou vykonávat (pokud jde o fyzické osoby) pouze znalci a tlumočníci zapsaní do **seznamu znalců a tlumočníků**. Informaci o tom, zda je konkrétní osoba znalcem či nikoliv, je možné ověřit v seznamu znalců a tlumočníků, který vede Ministerstvo spravedlnosti a uveřejňuje jej na svých internetových stránkách, viz obrázek.

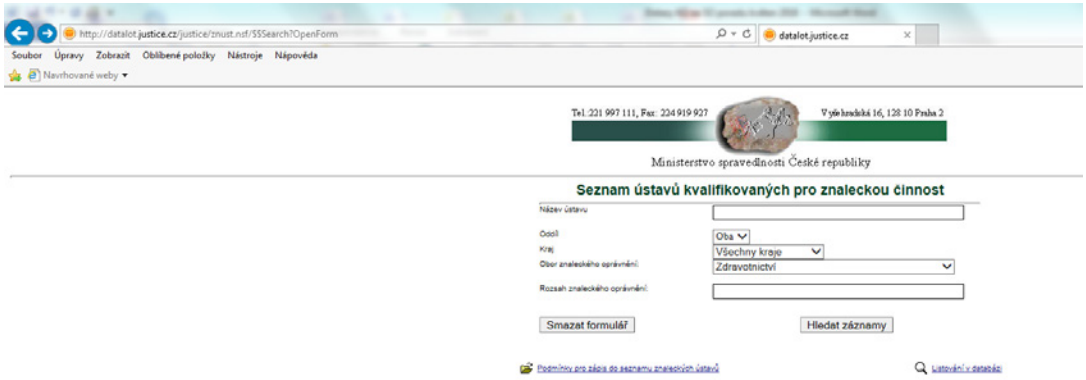


Osoby nezapsané do seznamu znalců a tlumočníků mohou být v řízení před orgány veřejné moci ustanoveny znalci nebo tlumočníky jen výjimečně za podmínek stanovených v § 24 zákona o znalcích a tlumočnících.

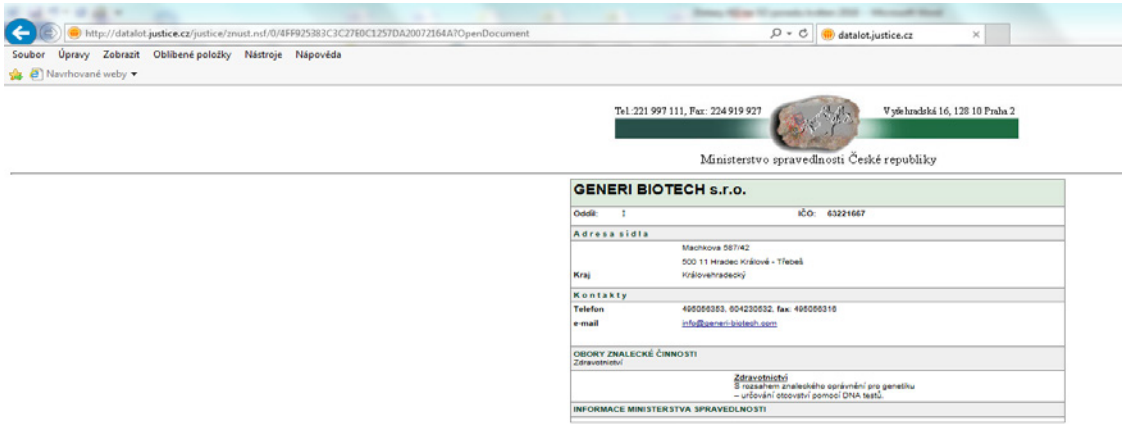
Vedle znalců - fyzických osob vykonávají znaleckou činnost taktéž znalecké ústavy. **Znaleckým ústavem** je právnická osoba nebo její organizační složka, která je specializována na znaleckou činnost a je zapsána do seznamu znaleckých ústavů.

Seznam znaleckých ústavů vede a o zápisu do něj rozhoduje ministerstvo spravedlnosti. Seznam znaleckých ústavů se člení na dva oddíly. Do druhého oddílu seznamu znaleckých ústavů se zapisují vysoké školy nebo jejich součásti a veřejné výzkumné instituce, případně jiné osoby veřejného práva nebo jejich organizační složky vykonávající vědeckovýzkumnou činnost v příslušném oboru. Tyto ústavy jsou však určeny pro zpracování znaleckých posudků ve zvlášť obtížných případech vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení. Do prvního oddílu seznamu se zapisují ostatní znalecké ústavy.

Z důvodu názornosti je připojen následující obrázek. Jedná se o vstupní elektronický formulář spravovaný Ministerstvem spravedlnosti, který je přístupný prostřednictvím internetu (viz http://datalot.justice.cz) a umožňuje ověření, zda se u konkrétního ústavu jedná o kvalifikovaný ústav pro znaleckou činnost v konkrétním oboru.



Na následujícím obrázku je ukázka ověření náhodně vybraného znaleckého ústavu v seznamu znaleckých ústavů vykonávajících znaleckou činnost v oboru zdravotnictví, odvětví genetika, který vede ministerstvo spravedlnosti.



Náležitosti znaleckého posudku jsou následující. Písemný znalecký posudek musí být sešit, jednotlivé strany očíslovány, sešívací šňůra připevněna k poslední straně posudku a přetištěna znaleckou pečetí. Z hlediska obsahové stránky by měl v posudku znalec uvést popis zkoumaného materiálu, popřípadě jevů, nebo souhrn skutečností, k nimž při úkonu přihlížel (tzv. nález), a výčet otázek, na které má odpovědět včetně odpovědí na tyto otázky (tzv. posudek). Nedílnou součástí každého znaleckého posudku musí být taktéž znalecká doložka. Znalecká doložka obsahuje označení seznamu, v němž je znalec zapsán, označení oboru, v němž je oprávněn podávat posudky, a číslo položky, pod kterou je úkon zapsán ve znaleckém deníku. *V příloze č. 4 je pro názornost připojen anonymizovaný znalecký posudek provedený znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví genetika.*

Pro představu jsou dále uvedeny možné typy testů otcovství. Zde se jedná o typy testů prováděných jedním ze znaleckých ústavů. Požadavkům stanoveným v § 7 odst. 2 ZSO vyhovuje pouze typ testu, který je uveden v třetím pořadí, tj.: znalecký posudek pro soukromé osoby.

Srovnání parametrů všech typů testů otcovství

	anonymní test otcovství	akreditovaná zkouška otcovství	znalecký posudek pro soukromé osoby	znalecký posudek pro soud
identita osob	nesledována	ověřena	ověřena	ověřena
cena	2 950 Kč	9 950 Kč (po aplikaci slev)	12 415 Kč (po aplikaci slev)	16 680 Kč + náklady k zajištění vzorků
test podle normy ISO 17025	ne	ano - akreditovaný	ano - akreditovaný	ano - akreditovaný
forma výsledku	sdělení	protokol o zkoušce	posudek na základě protokolu o zkoušce	posudek na základě protokolu o zkoušce
test zadá	zákazník	soukromá osoba	soukromá osoba	soud
uznatelnost testu soudem	ne	individuálně	ano	ano
závěr testu vydá	soukromá firma	znalecký ústav	znalecký ústav	znalecký ústav
odběr vzorku	zajistí zákazník	zajistí znalecký ústav	zajistí znalecký ústav	zajistí znalecký ústav
předpoklad proveditelnosti	dohoda stran	dohoda stran	dohoda všech osob (otec, matka, dítě)	---
je nutný vzorek matky dítěte?	ne	ano	ano	ne

Akreditovaná zkouška otcovství je dokument o genetickém testu otcovství (protokol o zkoušce podle normy ISO 17025) s ověřenou identitou účastníků vydaný znaleckým ústavem na žádost účastníků testu. Dokument má vypovídací hodnotu sám o sobě nebo na jeho základě může být vydán běžný znalecký posudek k určení otcovství. Akreditovaná zkouška otcovství vychází vstříc požadavkům na cenově výhodný test otcovství s takovými atributy, pro které může být uznán soudy jako varianta znaleckého posudku, na základě které není potřeba jmenovat znalce a zhotovovat znalecký posudek. **Znalecký posudek** může být proveden buď přímo anebo převodem akreditované zkoušky otcovství ve znalecký posudek. Celková cena je v obou případech stejná.

Rozdíl mezi akreditovanou zkouškou otcovství a znaleckým posudkem je v tom, že akreditovaná zkouška otcovství nemá charakteristiky znaleckého posudku (tj. nemá znaleckou doložku).

Z výše uvedeného vyplývá, že jakákoliv jiná forma doložení testu genetického otcovství než znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví, odvětví genetika, provedeným znalcem nebo znaleckým ústavem zapsaným v seznamu znalců nebo znaleckých ústavů vedeným Ministerstvem spravedlnosti není z hlediska § 7 odst. 2 ZSO relevantní (viz připojená tabulka). Pokud bude předložen jakýkoliv jiný doklad než zákonem požadovaný znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví genetika, nedojde k nabytí státního občanství určením otcovství dle § 7 odst. 2 ZSO a dítě nelze zavést do AISEO.

	anonymní test otcovství	akreditovaná zkouška otcovství	znalecký posudek pro soukromé osoby	znalecký posudek pro soud
test relevantní z hlediska § 7 odst. 2 ZSO	NE	NE	ANO	ANO

2. K § 35 odst. 2, § 66 odst. 2, § 67 odst. 3 ZSO

a) Dotaz KÚKH: Promíjení předložení matričních dokladů azylantům při učinění prohlášení podle § 35 odst. 1 ZSO (případně při podání žádosti o udělení státního občanství)

b) Odpověď MV: Pokud prohlašovatel - azylant nedoloží matriční doklad stanovený v § 35 odst. 2 ZSO (včetně rodného listu) nebo jej doloží, ale bez příslušného ověření, bude krajský úřad postupovat v souladu s § 66 odst. 2 či § 67 odst. 3 ZSO.

c) Dotaz KÚKH v plném znění: Předkládání matričních dokladů azylantů při podávání žádostí o udělení českého občanství nebo při prohlášení dle § 35 zákona č. 186/2013 Sb.

Vyskytují se případy, kdy azylanti chtějí podávat žádost o udělení českého občanství nebo chtějí činit prohlášení dle § 35 z. 186/2013 Sb. a nevlastní žádný matriční doklad a prohlašují, že nemají možnost matriční doklad získat. Jak postupovat v těchto případech? Je dostačující, aby požádali o prominutí předložení matričního dokladu a učinili pouze prohlášení? Stačí prokázat jejich identitu pouze průkazem k povolení pobytu azylanta, případně požádat o prověření údajů u OAMP? Z praxe víme, že při příchodu na území České republiky azylanti často neuvádějí při zápisu matričních událostí správné osobní údaje, a potom, co se dostanou na území jiného státu, žádají opravu těchto údajů.

d) Odůvodnění odpovědi MV: Azylanti z důvodu udělené mezinárodní ochrany nesmí vstupovat do styku s úřady domovského státu, nelze to po nich ani vyžadovat a nelze tak vyžadovat ani obstarání matričních či jiných dokladů na území domovského státu nebo prostřednictvím jeho zastupitelského úřadu na území ČR. Stačí proto, pokud prohlašovatelé prokáží totožnost doklady azylanta (průkazem o povolení k trvalému pobytu nebo cizineckým cestovním pasem azylanta) vystavenými OAMP a učiní prohlášení o osobních údajích uváděných na rodném listu, oddacím listu apod. Úřad příslušný k přijetí prohlášení zároveň ověří, jaké prohlášení azylant učinil při vstupu na území ČR o jménu, příjmení, osobním stavu apod. Za tím účelem by se měl obrátit na přijímací středisko nebo zařízení pro azylanty či OAMP.

Pokud nedoloží matriční doklad stanovený v § 35 odst. 2 ZSO (včetně rodného listu), bude krajský úřad postupovat v souladu s § 66 odst. 2 či § 67 odst. 3 ZSO. K tomuto odkazujeme na odpověď k bodu 32. str. 36 - 38 metodického pokynu z roku 2017.

Podle § 36 odst. 5 správního řádu je účastník řízení, jeho zástupce nebo podpůrce je povinen předložit na výzvu oprávněné úřední osoby průkaz totožnosti. Průkazem totožnosti se pro účely tohoto zákona rozumí doklad, který je veřejnou listinou, v němž je uvedeno jméno a příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu, popřípadě bydliště mimo území České republiky a z něhož je patrná i podoba, popřípadě jiný údaj umožňující správnímu orgánu identifikovat osobu, která doklad předkládá, jako jeho oprávněného držitele.

3. K nařízení evropského parlamentu a rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), dále jen „GDPR“

a) Dotaz KÚKH: V jakém rozsahu uchovávat kopie dokladů, které obsahují osobní údaje, a jejichž výčet není stanoven zvláštním právním předpisem.

b) Odpověď MV: Zákonný rámec k vedení spisu stanoví zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a správní řád. Rozsah požadovaných dokladů i postup krajského úřadu v řízení vedeném o žádosti ve věci udělení státního občanství České republiky je detailně stanoven v § 11 až 27 ZSO.

Součástí spisu tak zůstávají podklady, které vyhotovil či zajistil krajský úřad, zejména tedy průvodní dopis k žádosti, vyžádání stanoviska obce. Dále by měly součástí spisu zůstat podklady s údaji, které potřebuje KÚ k zajištění složení státoobčanského slibu a splnění oznamovací povinnosti, včetně zavedení osoby do státem vedených evidencí (AISEO), tj. zejména žádost, životopis a dotazník.

c) Dotaz KÚKH v plném znění: V souvislosti s aplikací GDPR vás žádáme o názor, v jakém rozsahu uchovávat kopie dokladů, které obsahují osobní údaje, a jejichž výčet není stanoven zvláštním právním předpisem, a to jak na úseku státního občanství, tak i na úseku matrik.

d) Odůvodnění odpovědi MV: Rozsah shromažďovaných údajů se dle MV v souvislosti s GDPR nemění, rozhodující je dle názoru MV, že shromažďování podkladů k rozhodnutí, včetně osobních údajů, se děje na základě žádosti fyzické osoby a v rozsahu zákonných ustanovení, tedy v souvislosti s plněním povinnosti správního orgánu jako správce; nedochází tím ke shromažďování údajů bez vědomí fyzické osoby a nezákonně. Žádost podávají samy fyzické osoby - vědí, co předkládají a souhlasí tedy se zpracováním údajů pro účely správního řízení. Obdobně platí uvedené pro řízení na matričním úseku.

Zákonný rámec k vedení spisu stanoví zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a správní řád. Rozsah požadovaných dokladů i postup krajského úřadu v řízení vedeném o žádosti ve věci udělení státního občanství České republiky je detailně stanoven v § 11 až 27 ZSO.

Součástí spisu tak zůstávají podklady, které vyhotovil či zajistil krajský úřad, zejména tedy průvodní dopis k žádosti, vyžádání stanoviska obce. Dále by měly součástí spisu zůstat podklady s údaji, které potřebuje KÚ k zajištění složení státoobčanského slibu a splnění oznamovací povinnosti, včetně zavedení osoby do státem vedených evidencí (AISEO), tj. zejména žádost, životopis a dotazník.

Každý původce, který vede ve smyslu ustanovení § 63 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů povinně spisovou službu, proto musí dodržovat všechny

uvedené zásady a s nimi související požadavky, tedy musí zabezpečit jejich realizaci prostřednictvím vnitřních opatření. Vzhledem k rozsahu nových požadavků dle GDPR v oblasti ochrany osobních údajů musí být upraveny zejména všechny informační systémy spravující dokumenty, tedy elektronické systémy spisové služby, samostatné evidence dokumentů a také další informační systémy (databáze a jakékoliv soubory informací obsahující osobní údaje žijících osob).

B. Krajský úřad Moravskoslezského kraje (dále jen „KÚMSK“)

1. K § 36 ZSO

a) Dotaz KÚMSK: Jak vysvětlit pojem „svěření dítěte pravomocným rozhodnutím soudu do péče“?

b) Odpověď MV: Splnění podmínky svěření dítěte do náhradní péče pravomocných rozhodnutím, včetně charakteru náhradní péče, posuzuje MV vždy v souvislosti s konkrétním případem a nelze proto poskytnout taxativní výčet všech forem náhradní péče, které podle MV spadají pod ustanovení § 36 ZSO

c) Dotaz KÚMSK v plném znění: Prohlášení podle § 36 zákona o státním občanství – vysvětlení pojmu „dítě svěřeno pravomocným rozhodnutím soudu do péče“. Žádáme o upřesnění, jaké druhy svěření dítěte do péče lze pod dané zákonné ustanovení zahrnout (např. svěření dítěte do předadopční péče, předpěstounské péče, pěstounské péče, pěstounské péče na dobu určitou – 1 rok, dítěti ustanoven opatrovník, apod.).

d) Odůvodnění odpovědi MV: Splnění podmínek pro nabytí státního občanství ČR na základě prohlášení podle § 36 ZSO posuzuje MV, včetně posouzení charakteru náhradní péče, o níž bylo pravomocně soudem rozhodnuto, tj. zda lze pravomocné rozhodnutí soudu o svěření dítěte do péče jiné osoby podřadit pod ustanovení § 36 ZSO.

C. Krajský úřad Jihomoravského kraje (dále jen „KÚJMK“)

1. K § 17 zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů

a) Dotaz KÚJMK: Neodporují si stanoviska a přípisy MV týkající se pozbytí státního občanství ČR dle § 17 zákona č. 40/1993 Sb.?

b) Odpověď MV: K pozbytí českého státního občanství podle § 17 zákona č. 40/1993 Sb. nedošlo, pokud oba manželé nabyli totéž cizí státní občanství v tentýž den, bez ohledu na dosavadní státní občanství druhého manžela, a manželství v den „společného“ nabytí cizího státního občanství trvalo. Je však třeba vždy přihlédnout ke konkrétnímu případu. Pokud by byl v konkrétním případě zvolen odlišný postup a bylo vydáno rozhodnutí podle § 47 ZSO, musí být takové rozhodnutí v souladu s § 68 správního řádu řádně odůvodněno.

c) Dotaz KÚJMK v plném znění: Žadatelka o zjištění státního občanství České republiky a o vydání osvědčení o státním občanství České republiky (nar. 18.01.1952), která narozením nabyla československé státní občanství a současně státní občanství Izraele, a která se k 01.01.1969 stala podle ust. § 2 odst. 2 zákona č. 39/1969 Sb., státní občankou České republiky, byla dne 19.09.1995 na vlastní žádost naturalizována ve Velké Británii. Současně ve stejný den byl s uvedenou občankou České republiky naturalizován ve Velké Británii i její manžel, státní občan Izraele, který však nebyl státním občanem České republiky.
Ministerstvo vnitra svými přípisy,VS-1388/50/2-2007 ze dne 17.07.2007, VS-1388/50/2-2007 ze dne 01.02.2008, MV-92751-3/VS-2016 ze dne 29.06.2016, opakovaně vyslovilo svůj názor, že k pozbytí českého státního občanství nedošlo ani v případech atypických, a to tehdy, kdy cizí státní občanství nabyli manželé, čeští státní občané, v jeden den. Ve všech zmíněných vyjádřeních, příp. metodických pokynech, je uvedeno, že oba manželé, kteří nabyli cizí státní občanství v jeden den, byli státními občany České republiky.
Nicméně, ve stanovisku Ministerstva vnitra č.j. VS – 452/511/2-2008 ze dne 16.06.2008, které se odklání od výše uvedeného stanoviska v definici občanství, je uveden příklad, kdy státní občanka České republiky a její manžel, kubánský státní občan, nabyli dne 04.05.1995 kanadské státní občanství. Ministerstvo vnitra pak k uvedenému uvádí, že česká občanka ani za těchto okolností nepozbyla státní občanství České republiky. V uvedeném stanovisku se ministerstvo odchýlilo v definici státního občanství manžela – manželky, kdy již neuvádí, že oba manželé mají být občané České republiky.
Pozbyla česká státní občanka, která nabyla dne 19.09.1995 státní občanství Velké Británie na základě vlastní žádosti, podle ust. § 17 zákona č. 40/1993 Sb. státní občanství České republiky, když ve stejný den nabyl státní občanství Velké Británie i její manžel, izraelský státní občan, anebo české občanství vzhledem k výjimce v ust. § 17 nepozbyla?

d) Odůvodnění odpovědi MV: Přípisy a uvedená stanoviska MV si neodporují. Rozhodující je, zda manžel české státní občanky nabyl cizí státní občanství v tentýž den jako ona, bez ohledu na jeho dosavadní státní občanství, a manželství v den „společného“ nabytí cizího státního občanství trvalo. Rozhodující naopak není, zda byli oba manželé zároveň státními občany ČR, takovou podmínku zákon nestanovil.

Lze pak totiž dovodit, že k pozbytí státního občanství České republiky u manželky nedošlo, neboť se jedná o případ, kdy nabyla cizí státní občanství v souvislosti s uzavřením manželství se státním občanem cizího státu, a to za předpokladu, že došlo k nabytí cizího státního občanství manžela za trvání manželství. Pokud oba manželé nabyli totéž cizí státní občanství v tentýž den, příslušný úřad již nezjišťuje, který z manželů nabyl cizí státní občanství dříve. Jedná se pouze o krátký časový úsek a ve většině uvedených případů ani nelze přesný okamžik nabytí státního občanství zjistit. Rozhodující je tedy stejné datum určené dnem, měsícem a rokem.

Bylo zároveň zdůrazněno, že podle uvedeného právního názoru budou postupovat všechny krajské úřady ve smyslu legislativní zkratky zavedené v §17 ZSO (krajský úřad, v hlavním městě Praze úřady městských částí stanovené v příloze č. 1 k ZSO).

Vždy je nezbytné přihlédnout ke konkrétnímu případu. Pokud by byl v konkrétním případě zvolen odlišný postup a bylo vydáno rozhodnutí podle § 47

ZSO, musí být takové rozhodnutí v souladu s § 68 správního řádu řádně odůvodněno.

2. K GDPR

a) Dotaz KÚJMK: V jakém rozsahu a na základě jakého právního předpisu vede krajský úřad kopii kompletního spisu pořízeného k žádosti o udělení státního občanství České republiky?

b) Odpověď MV: Ve spisu zůstanou zachovány podklady pořízené KÚ a podklady, které jsou nezbytné k zajištění složení SO slibu a splnění oznamovací povinnosti, včetně zápisu do AISEO

c) Dotaz KÚJMK v plném znění: Vedení kopie spisu k žádosti o udělení státního občanství České republiky krajským úřadem ve vztahu k GDPR.

V jakém rozsahu a na základě jakého právního předpisu vede krajský úřad kopii kompletního spisu pořízeného k žádosti o udělení státního občanství České republiky a dalších příloh, které jsou k žádosti přikládány, po odeslání celého prvopisu k řízení o udělení státního občanství podle ust. § 21 odst. 1 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „ zákon o státním občanství“). Ministerstvo vnitra při kontrole krajských úřadů požaduje předložení zmíněných kopií spisů, avšak vzhledem k tomu, že krajský úřad není správním orgánem, který v uvedené věci vede správní řízení a rozhoduje o žádosti a nevede spis ve správním řízení podle ust. §17 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), je tedy otázkou, zda je krajský úřad oprávněn vést zmíněnou kompletní kopii spisu, v němž je obsažena řada osobních údajů, jež se týkají nejen žadatele, ale i dalších osob – manželů, dětí, rodičů a obsahuje kopie osobních dokladů a dokumentů. Zastáváme názor, že krajský úřad není oprávněn osobní údaje v uvedeném rozsahu zpracovávat ani uchovávat, neboť k tomu není naplněn žádný z právních důvodů dle GDPR.

d) Odůvodnění odpovědi MV: Odůvodnění je obdobné jako odpověď k bodu III. / A / 3. str. 6,7 na dotazu KÚKH, na kterou tímto odkazujeme.

3. K GDPR

a) Dotaz KÚJMK: V jakém rozsahu vede krajský úřad spis k žádosti o vydání osvědčení o státním občanství ČR dle § 42 an ZSO?

b) Odpověď MV: Ve spisu budou doloženy všechny podklady k rozhodnutí, tj. k vydání osvědčení či zamítnutí žádosti, tak, jak stanoví zákon v § 45 ZSO, včetně kopií dokladů totožnosti, matričních dokladů apod., neboť jejich předložení vyžaduje zákon a jsou podkladem k vydání rozhodnutí. Bez zachování těchto podkladů ve spise by nebylo možné provést kontrolu správnosti úředního rozhodnutí.

c) Pořízení kopií matričních dokladů do spisu vedenému k žádosti o vydání osvědčení.

Podle ust. § 45 odst. 1 písm. a) až d) zákona o státním občanství se k žádosti o vydání osvědčení o státním občanství předkládá řada matričních a případně jiných dokladů, které jsou potřebné k provedení zjišťování státního občanství žadatele. Uvedené doklady však obsahují nejen osobní údaje žadatele, ale i dalších osob – rodičů, prarodičů, manželů a jejich rodičů atd. Lze do spisu vedenému k žádosti o vydání osvědčení podle ust. § 17 správního řádu pořizovat kopie zmíněných listin, jakožto jedny z důkazů získaných při zjišťování státního občanství? Má krajský úřad oprávnění ve spise uchovávat kopie všech zmíněných dokladů? Musí být vyžádán souhlas žadatele k jejich pořízení a k jejich dalšímu zpracování?

d) Odůvodnění odpovědi MV: Rozsah shromažďovaných údajů se dle MV v souvislosti s GDPR nemění, rozhodující je dle názoru MV, že shromažďování podkladů k rozhodnutí, včetně osobních údajů, se děje na základě žádosti fyzické osoby a v rozsahu zákonných ustanovení, tedy v souvislosti s plněním povinnosti správního orgánu jako správce; nedochází tím ke shromažďování údajů bez vědomí fyzické osoby a nezákonně. Žádost podávají samy fyzické osoby - vědí, co předkládají a souhlasí tedy se zpracováním údajů pro účely správního řízení. Obdobně platí uvedené pro řízení na matričním úseku.

Zákonný rámec k vedení spisu stanoví zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a správní řád. Rozsah požadovaných dokladů i postup krajského úřadu v řízení vedeném o žádosti ve věci udělení státního občanství České republiky je detailně stanoven v § 45 ZSO.

Ve spisu tak budou doloženy všechny podklady k rozhodnutí, tj. k vydání osvědčení či zamítnutí žádosti, tak, jak stanoví zákon v § 45 ZSO, včetně kopií dokladů totožnosti, matričních dokladů apod. Předložení uvedených dokladů vyžaduje zákon a jsou podkladem k vydání rozhodnutí. Bez jejich zachování ve spise by nebylo možné provést kontrolu správnosti úředního rozhodnutí.

D. Krajský úřad Středočeského kraje (dále jen „KÚSK“)

1. K § 42 an ZSO (vydání osvědčení)

a) Dotaz KÚSK: Pokud žadatel o vydání osvědčení o státním občanství ČR nedoloží doklad prokazující datum a způsob nabytí kanadského státního občanství, je možné obecně akceptovat sdělení Velvyslanectví ČR v Torontu, které potvrdilo v jednom konkrétním případě, že Federální zákon o státním občanství Kanady (The Citizenship Act) je založen na principu ius soli a osoba, která se narodí na území Kanady, nabývá automaticky státní občanství Kanady (bez ohledu na občanství rodičů) a datum i způsob nabytí státního občanství Kanady tak u těchto osob lze doložit pouze jejich kanadským rodným listem. Nemusí již krajský úřad ani v ostatních případech týkajících se osob, které nabyly kanadské státní občanství, požadovat předložení jiného dokladu (vedle rodného listu) o nabytí cizího občanství, tak jako u osob narozených v USA?

b) Odpověď MV: K žádosti o vydání osvědčení o státním občanství ČR musí být připojen doklad prokazující datum a způsob nabytí cizího státního občanství, tak, jak je stanoveno v § 45 písm. e) ZSO. Pokud připojen není, budou úřady příslušné k vydání osvědčení postupovat při prokazování data a způsobu nabytí cizího státního občanství tak, jak již bylo uvedeno v zápisu z pracovní porady na úseku státního občanství konané ve dnech 9.-10.2.2016 bod. 5. strana 8 -9. V každém konkrétním případě lze v rámci uvedeného postupu vyžádat a doložit sdělení zastupitelského úřadu ČR o cizozemské právní úpravě na úseku státního občanství a možném způsobu nabytí cizího státního občanství konkrétní fyzickou osobou podle cizozemských právních předpisů příslušného státu účinných v době, kdy došlo k nabytí cizího státního občanství této osoby.

c) Dotaz KÚSK v plném znění: Žádost o vydání osvědčení o státním občanství ČR – žadatelka narozená 1973 v Kanadě. Uvádí, že má kanadské občanství od narození. Doklad o nabytí kanadského občanství nepředložila. Je možné akceptovat sdělení Velvyslanectví ČR v Torontu a doklad o nabytí cizího občanství již nepožadovat, tak jako u osob narozených v USA?

Sdělení Velvyslanectví ČR v Torontu „Paní ….. nabyla občanství Kanady narozením na jejím území (jak uvedla i v dotazníku a jak je uvedeno na jejím rodném listu). Federální zákon o státním občanství Kanady (The Citizenship Act) je založen na principu ius soli - osoba, která se narodí na území Kanady nabývá automaticky státní občanství Kanady (bez ohledu na občanství rodičů). Prokázat nabytí občanství Kanady u těchto osob se dá pouze jejich kanadským rodným listem“.

d) Odůvodnění odpovědi MV: Uvedená problematika prokazování nabytí cizího státního občanství rámci řízení o žádosti o vydání osvědčení již byla řešena na státoobčanské poradě v únoru 2016 a následně v zápisu z této porady.

Žadatel o vydání osvědčení musí k žádosti připojit doklad prokazující datum a způsob nabytí kanadského státního občanství, tak, jak je stanoveno v § 45 písm. e) ZSO. Pokud žadatel doklad prokazující datum a způsob nabytí cizího státního občanství k žádosti nepřipojil nebo tvrdí, že jej nemůže opatřit, budou úřady příslušné k vydání osvědčení o státním občanství postupovat při prokazování data a způsobu nabytí cizího státního občanství tak, jak již bylo uvedeno v zápisu z pracovní porady na úseku státního občanství konané ve dnech 9.-10.2.2016 bod. 5. strana 8 -9. V každém konkrétním případě může být v rámci uvedeného postupu vyžádáno a doloženo sdělení zastupitelského úřadu ČR, jehož působnost se vztahuje na cizí stát, o jehož státní občanství se jedná, o tom, zda a jakým způsobem mohla konkrétní fyzická osoba (žadatel o vydání osvědčení) podle doloženého data nabytí cizího státního občanství toto státní občanství nabýt.

V zápisu z pracovní porady na úseku státního občanství, na který výše odkazujeme, bylo přislíbeno, že bude Ministerstvo vnitra iniciovat jednání se zástupci odboru konzulárních činností Ministerstva zahraničních věcí. Jednání se uskutečnilo a na jeho základě byly Ministerstvu vnitra zaslány informace od jednotlivých zastupitelských úřadů České republiky v zahraničí týkající se způsobů doručování písemností v zahraničí, vydávání potvrzení o nabytí státního občanství cizími státy a také údajů o cizozemské právní úpravě zapisování otce na rodný list dítěte narozeného mimo manželství. Získané informace od jednotlivých zastupitelských úřadů byly uspořádány do přehledné tabulky, která byla všem krajským úřadům a

Magistrátu hlavního města Prahy rozeslána v únoru 2017 k dalšímu využití. Na uvedenou tabulku v této souvislosti rovněž odkazujeme.

2. K § 40 ZSO

a) Dotaz KÚSK: Mohou rodiče nebo jeden z nich učinit samostatné prohlášení pro dítě o vzdání se státního občanství ČR podle § 40 odst. 1 ZSO, aniž by dítě zahrnuli do svého prohlášení a pozbyly na jeho základě české státní občanství spolu s dítětem?

b) Odpověď MV: Rodiče (nebo jeden z nich) nemohou učinit samostatné prohlášení pro dítě o vzdání se státního občanství ČR podle § 40 odst. 1 ZSO.
Jediným způsobem, kterým může nezletilá osoba, jejíž rodiče žijí, jejich pobyt je znám, nebyli zbaveni rodičovské odpovědnosti ani nebyl výkon jejich rodičovské odpovědnosti v této oblasti omezen, pozbýt státní občanství České republiky, je pozbytí českého státního občanství spolu s rodiči nebo jedním z nich, pokud dítě zahrnuli do jejich žádosti.

c) Dotaz KÚSK v plném znění: Je možné, aby učinil rodič prohlášení o vzdání se občanství pouze pro své nezletilé dítě? Rodič již státní občanství ČR pozbyl.

d) Odůvodnění odpovědi MV: Samostatné prohlášení rodiče pro dítě o vzdání se státního občanství ČR podle § 40 odst. 1 ZSO není možné učinit. Na stejný dotaz MV odpovídalo již v bodě 22 str. 28 metodického pokynu z roku 2017, na který tímto odkazujeme. V § 40 odst. 4 ZSO je umožněno do prohlášení o vzdání se státního občanství ČR zahrnout i dítě. Samostatné učinění prohlášení pro dítě však ZSO neumožňuje.

3. K § 67 ZSO

a) Dotaz KÚSK: Je možné vystavit osvědčení bez rodného listu? Např. na základě údajů z oddacího listu a úmrtního listu nebo požadovat dodatečný zápis do zvláštní matriky?

b) Odpověď MV: Krajský úřad bude postupovat v souladu s § 67 odst. 2 ZOSO a za účelem možného prominutí předložení zákonem požadovaného dokladu bude posuzovat, zda je na straně žadatele dána těžko překonatelná překážka.

c) Dotaz KÚSK v plném znění: Žádost o vydání osvědčení o SO ČR ke dni 29. 06. 1945 na osobu, která se narodila 1898 v Rusku. Žadatel (vnuk) uvádí, že není možné dohledat rodný list, ani není možné jej získat z Ruska. Od roku 1945 do roku 1966 žila v České republice. Nikdy neměla zapsaný rodný list zvláštní matrikou. Je možné vystavit osvědčení bez rodného listu? Např. na základě údajů z oddacího listu a úmrtního listu nebo požadovat dodatečný zápis do zvláštní matriky?

d) Odůvodnění odpovědi MV: Nelze posoudit konkrétní případ. Obecně lze uvést, že zákon umožňuje prominutí předložení dokladu v § 67 ZSO. Krajský úřad bude postupovat v souladu s § 67 odst. 2 ZSO a za účelem možného prominutí předložení

zákonem požadovaného dokladu bude posuzovat, zda je na straně žadatele dána těžko překonatelná překážka. K tomuto odkazujeme na odpověď k bodu 32. str. 36 - 38 metodického pokynu z roku 2017.

* * *

IV. POUŽITÉ ZKRATKY

- **Zápis 2015** - Zápis z pracovní porady krajských úřadů, magistrátu měst Brna, Ostravy a Plzně a Magistrátu hlavního města Prahy, konané ve dnech 1. a 2. 10. 2015 v IVS v Benešově, rozeslaný všem zúčastněným pod č. j. MV-17888-64/VS-2015 dne 14. dubna 2016

- **Zápis 2016** – Zápis z pracovní porady krajských úřadů, Magistrátu hlavního města Prahy, Úřadu městské části Praha 1 a odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra na úseku státního občanství konané ve dnech 9. a 10. 2. 2016 v IVS v Benešově

- **Zápis 2017** - Zápis z pracovní porady krajských úřadů, magistrátu měst Brna, Ostravy a Plzně a Magistrátu hlavního města Prahy, konané ve dnech 30. a 31. 5. 2017 v IVS v Benešově, rozeslaný všem zúčastněným pod č. j. MV-1064-61/VS-2017 dne 24. srpna 2017

- **Nařízení vlády** - Nařízení vlády č. 594/2006 Sb., o přepisu znaků do podoby, ve které se zobrazují v informačních systémech veřejné správy, ve znění nařízení vlády č. 100/2007 Sb.

- **AISEO** – agendový informační systém evidence obyvatel

V. SEZNAM PŘÍLOH

1. Metodický materiál „Jméno“ (k bodu I. 2)

2. Tabulky „Oznamovací povinnost matričních úřadů“ (k bodu I. 3)
    a. Jméno
    b. Příjmení
    c. Změna příjmení ve správním řízení
    d. Zápis narození
    e. Zápis manželství
    f. Zápis registrovaného partnerství
    g. Zápis úmrtí
    h. Určení a popření otcovství
    i. Osvojení nezletilého
    j. Změna pohlaví

3. Metodický materiál „Osvojení zletilého“ (k bodu I. 4)

4. Znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví genetika (k bodu III. A. 1)

5. Aktualizace informací pro krajské úřady
    a. rok 2017
    b. rok 2018 (do 3. 9. 2018)